

”Yrittäjyyden sietämätön keveys”

Yrittäjänä toimiminen on Suomessa ”sietämättömän keveää”. Ei tarvitse huolehtia kuin seuraavista asioista, siis muutamia tässä mainitakseni: työntekijän peruspalkka, palkankorotukset, palvelusvuosilisät, ylityökorvaukset, vuorolisät, iltalisät 16–21, yötyölisät 21–06, lauantailisä, sunnuntai-työkorvaus, erityisolosuhteissa, pakkasvastastolisä, tuote-esittelylisä, työnopastuslisä, ammattitutkintolisät, hälytystyökorvaus, luontaisedut, kilometrikorvaukset, päivärahat, ruokaraha, 50- ja 60 -vuotisvapaa-päivät, luottamusmiehen sekä työsuojeluvaltuutetun vapaa-aika ja korvaukset, omat vihkiäiset, lähiomaisen sairaus tai hautajaiset, työvaatteet, kengät, päähineet, päivittäiset, vuorokautiset ja viikoittaiset lepoajat, työajajan tasoittumisjärjestelmä, työvuoroluettelo, työaikakirjanpito, vuosiloman ansainta, vuosiloman antaminen, vuosiloman siirto, vuosilomapalkkalaskelma, vuosiloman säästäminen, vuosilomakirjanpito, vuosilomapalkan ja lomarahen maksaminen, pekkaspäivät/työajan lyhennysvapaat, äitiys-, erityisäitiys-, isyys-, vanhempain- ja hoitovapaa, osittainen hoitovapaa, sairauslomat ja -palkat, lapsen sairaus, terveys-tarkastukset, lääkärikäynnit, opintovapaa, vuorotteluvapaa, palkan maksaminen sekä palkasta tehtävät vähennykset /pidätykset (ennakonpidätys, työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksu, työntekijän ammattiyhdistyksen jäsenmaksu), palkkasummasta maksettavat lisämaksut (sosiaaliturvamaksu, työnantajan osuus työeläkemaksusta, tapaturmavakuutusmaksu, ryhmähenkivakuutusmaksu, työnantajan osuus työttömyysvakuutusmaksusta).

Työnantajan tulee laatia myös erilaisia suunnitelmia, muun muassa seuraavia: omavalvonta-, pelastus-, työsuojelu-, tasavarvo-, tulityö-, laitoshuollon-, tuhoeläinten torjunta-, työterveyshuollon sekä räjähdysvaarallisten tilojen Atex- suunnitelma. Työnantajan tulee tehdä/teettää myös erilaisia tarkastuksia, muun muassa seuraavia: terveys-, palo-, työsuojelu-, sprinklerin-, sähkö-, öljysäiliö-, vakuutus-, ja palosammuttimen tarkastukset. Työnantajan tulee pitää huolta, että työntekijöillä on erilaisia passeja ja kortteja, kuten esimerkiksi: hygieniapassi, tulityökortti, trukinajokortti, ensiapukortti ja kuljettajan ammattipätevyyskortti.

Työnantajan tulee huolehtia työturvallisuuksiin liittyvistä asioista, kuten muun muassa: työolojen turvallisuutta koskevat vaatimukset (työtilat, henkilöstötilat, toistotyö, ilmanvaihto, jauhopölyn ym. pölyn poisto, työtilojen lämpötilat, valaistus, yleinen järjestys ja siisteys, työntekijän henkinen sekä fyysinen kuormitus, työergonomia, näyttöpäätetyö, työntekijän työnopastus ja ohjaus), koneet ja työvälineet (kaikkien koneiden, laitteiden ja työvälineiden toimivuus ja turvallisuus) työterveyshuolto, työpaikkakiusaamisen ja muun epäasiallisen kohtelun estäminen, laatia työsuojelun toimintaohjelma ja tehdä riskien arviointia.

Lisäksi on lukemattomia muita erilaisia velvoitteita, joista työnantajan tulee huolehtia, kuten elintarvikelainsäädäntöön (omavalvonta ym.), ympäristö- ja pakkausjätelainsäädäntöön ja vakuutusasioihin (mm. vahinko-, vastuu- ja keskeytys- ja henkilövakuutukset) liittyvät velvoitteet, joita en voi tilan puutteen vuoksi valitettavasti luetella tässä.

Politiikot puhuvat kauniisti, että byrokratiaa tulee vähentää yrityksissä. Totuus kuitenkin on, että byrokratia ja sen aiheuttamat kustannukset vain lisääntyvät, kuten esimerkiksi 14.12.2014 voimaantuleva Elintarviketietoasetus (pakkausmerkintä uudistus) erilaisine uusine velvoitteineen on hyvin osoittanut. Viime aikoina on eri medioissa herätetty jälleen keskustelua ”byrokratian kukkasen” eli sokeriveron mahdollisesta käyttöönottamisesta, jolla korvattaisiin nykyinen makeis-, jäätelö- ja virvoitusjuomaverot. Tavoitteena on ilmeisesti pitää huolta siitä, että leipomoyrittäjillä olisi varmasti töitä viikon jokaisena päivänä!

On itsestään selvää, että kun joku ryhtyy yrittäjäksi, hänen on hoidettava kaikki yhteiskunnan ja työmarkkinajärjestöjen asettamat velvoitteet. Kun tämä on kaikkien mielestä ”niin itsestään selvää”, kukaan ei ole huolissaan siitä, miten yrittäjä itse jaksaa. Päätäjät ovat kiinnostuneita ainoastaan siitä, miten paljon yritykset työllistävät ihmisiä. Mutta jos yritys joutuu vähentämään henkilökuntaa, yrittäjää varmasti paheksutaan.

Työelämä näyttää kuitenkin olevan monelle nykyisin liian vaativaa. Saamme jatku-

vasti lukea tarinoita siitä, miten työntekijät eivät kestä nykyajan työelämän vaatimuksia. Kahdeksan tunnin työpäivä ruoka- ja kahvi- ja muine lepotaukoineen, ja viisi-päiväinen työviikko vuosilomineen ja pek-kaspäivineen on monelle liian raskas, kun työnantajan osoittamat työtehtävät ovat niin ”kohtuuttomia”. Mutta ei huolta, kun työntekijä jää yllättäen sairauslomalle, silloin yrittäjä itse pitää huolen siitä, että työtehtävät tulevat tehdyksi.

Kaikkien erilaisten velvoitteiden keskellä yrittäjän pitäisi ehtiä työtkin tekemään ja huolehtia siitä, että ostavat asiakkaat ovat tyytyväisiä. Mukavaahan tietenkin olisi, jos positiivista tulostakin syntyisi. Ja jos niin pääsee käymään, monien mielestä yrittäjä on varmasti toiminut jotenkin väärin, vähintäänkin voitto on otettu työntekijöiden ”selkänahasta”.

Pitäessäni kerran esitystä leipomoalasta ja kertoessani yllä mainituista yrittäjien vastuista ja velvoitteista eräs kuulijana ollut vanhempi eläkeläismies totesi: ”Yrittäjä on kuin mehiläinen. Kaikki ihmettelevät, miten ihmeessä mehiläinen pystyy lentämään, mutta kuitenkin se lentää”.

M. Väyrynen

Mika Väyrynen

